

sammenlignede dem med Gieere, man maa sammenlignede denne Samfundsklasse med andre Leiere. Tror det ærede Medlem, at det er fuldstændigt ligegyldigt, for at nævne et Exempel, om en Næringsdrivende i Rjøbenhavn, der har stadt sig en stor Forretning paa et bestemt Sted i Byen, bliver sagt op, om det for en Møller eller en hvilken som helst anden Fabrikant er uden Betydning, om han bliver sat ud af det Hus, han bebod? Jeg tror ikke, at man kan komme nærmere ind paa Tingen end ved at sige, at det maa være sikkrere at sidde som Gier end som Leier — der er jo altid noget Usikkert ved at være Leier —, og jeg tror, at som Forholdene gennemgaaende ere her i Landet, sidde Husmændene bedre og sikkrere end de fleste andre Leiere.

Th. Nielsen: Med Hensyn til Bestemmelsen i § 1 om at lægge Fæstetvang paa Godser, som ikke ere Fæstetvang undergivne, skal jeg ikke sige Synderligt. Jeg skal gjentage, at det, at man har sat ind, at det skal gjælde paa Godser, har, som ærede Medlemmer jo selv have anført, en historisk Oprindelse; at Bestemmelsen er saa ubegrundet, som man har villet gjøre den til, kan jeg ikke se. Den ærede Minister indrømmede jo selv, at Forordningen af 27de Mai 1848 kunde, naar den saas i Sammenhæng med hele Fæstetvangslovgivningen og med, hvad der stete i forrige Aarhundrede, give et Slags Medhold for denne Betragtning. Han mente ganske vist, at vi vare komne bort fra Fæstetvang, men det er jo en anden Ting. Det skal jeg dog ikke forsøge videre. — Naar det ærede Medlem fra Frederiksberg (Schlegel) mente, at hvad der stod i de øvrige Paragrafer, vilde være til Skade for Husmændene, tror jeg ikke, at han har Ret, og han blev jo forsaavidt ogsaa mod sagt af den ærede Minister. Den ærede Indenrigsminister sagde udtrykkelig: Jeg indrømmer, at det er bedre, at de sidde fast og have bestemt Kontrakt, ifølge hvilken de ikke kunne jages fra Hus og Grund, og at de arbeide bedre og sikkrere da. Det indrømmede den ærede Minister i Modsetning til den ærede forstnevnte Taler; han mente kun, at det var uforvarligt at lægge dette Baand paa Kontraktfriheden; men det bliver jo et andet Spørgsmaal. Sagen er den, at det ærede Medlem fra Frederiksberg tager feil deri, at han tror, at Husmandsklassen er en omskiftende Befolkning, der kun bliver et eller et halvt Aar ved Huse. Det forholder sig ingenlunde saa. De sidde som Regel hele deres Liv igjennem i disse Huse; kun sidde de der usikkert, og det er denne i formel

Hensende usikre Stilling, som volder Skade for denne talrige Klasse. De gjøre ikke de Forbedringer, som de vilde gjøre, hvis de havde Sikkerheden for at blive, og det bliver atter til Skade for hele Samfundet, idet mange Huse ikke blive passede, som de skulde, og navnlig Jorden bliver forsømt. Det er det, der er vor Paastand, at der ved Ordningen nu opstaar Etade baade for denne enkelte Klasse og for hele Samfundet, og vi sige da, at vi forstaa ikke, at det kan være Indgreb i Kogens Ret, naar det bestemmes, at de efter Taxation skulle kunne faae Erstatning for de Forbedringer, de have foretaget. Det er jo fuldstændig i Samklang med, hvad der er stet overfor Gaardmændene. Jeg indrømmer, at der med Hensyn til Gaardene var Fæstetvang, men ellers er det ganske det Samme, man der har gjort. Godseierne, eller om ikke Godseierne saa Besidderne i det Hele taget, kunde ligesaa godt have sagt: Det er Noget, de tage bort fra os. Det, det her dreier sig om, er ikke en Forpligtelse til at lade Gaardene tagere, baade naar de blive modtagne og naar de blive afgivne. Det var der tidligere aldeles ingen Forpligtelse til, de skulde ikke overtages efter Syn. Det er muligt, at det har været saaledes efter Sædvane tidligere, det vil jeg gjerne tro, der har jo altid været humane Gudsbeddere, men først ved Forordningen af 8de Juli 1787 blev Forholdet Lovbundet. Godseierne kunde have sagt, og Noget af dem sagde det ogsaa: Det er et Indgreb i vore Rettigheder, men jeg skjønner ikke, at man med større Grund kan sige det, end at det her Forslaaede er et uforvarligt Baand at paa lægge, naar man kan paavise, at det er i god Overensstemmelse med den tidligere Lovgivning, og at det i Virkeligheden fremmer Almenvellet. At det fremmer en talrig Klasses Vel, er der næppe Tvivl om, og at det derigjennem ogsaa bliver til Gavn for Samfundet, at Forderne blive bedre dyrkede, det forekommer mig at være udenfor al Tvivl. Jeg skal derfor kun bemærke, at det heller ikke i det andet Thing fra dem, der staa paa den modsatte Side, har været benægtet, at naar der virkelig er foretaget saadanne Forbedringer, kunde der være nogen Grund til at give Erstatning derfor. Man har jo ved et Vndringsforslag gjort en delvis Indrømmelse op mod den Side, om hvilke de ærede Forslagsstillere selv sagde, at naar man først fik den lille Rile ned, saa kunde der jo altid gaas videre. Ja, den ærede Minister mente, at de øvrige eller enkelte af de andre Betragtninger, jeg har fremført om, at man skulde hjælpe dem til